

so na svojem škofovem sedežu v Budejevicah leta 1863, 1872 in 1875 obhajali. Po širokem znana je njihova poljudna dogmatika, katero je duhovnik naše škofije v slovenščino prevedel, pa doslej še žalibože ni prišla na svitlo. Bog daj prevzvišenemu vladiki jako okrepanemu se srečno vrniti k svoji ljubljeni čredi. K letu pa, ko bodo prevz. škof dopolnili 60. leto svoje duhovske službe, naj nas bi zopet svojim častitljivim pobodom razveselili!

Iz Gruškoviča v Halozah. (Slab predstojnik) za srenjčane je skoro vselej tisti, ki se sramuje svoje slovenske krvi in nemškutari. Tak predstojnik je naš Jožef Bezjak. Mesenca julija prišel je iz Ptujja dačni eksekutor in imel seboj žandarja in našega predstojnika. Šli so od hiše do hiše in iztirjevali in rubili, da je bilo žalostno; jemali so govejo živad in tudi pohištvo. Rubljenci so prosili, naj se jim da 8 dni časa za poravnanje davkov. Eksekutor je bil voljen prošnje uslišati. Ali kdor ni imel usmiljenja, to je bil predstojnik Jože Bezjak. Rekel je: po kar smo prišli, to odvezememo in pojdemo! Zgodilo se je tako! Dobro, za par mesencev bo volitev novega župana in takrat bomo tega neusmiljenca in nemčurja, ki bi rad pri nas visoko glavo nosil, izbitili in otresli. Takega predstojnika nečemo nikdar več! Slovenci radi plačujemo dače, keidar zamoremo. Tri leta zaporedom smo imeli točo, letos pa še ničesar prodali, kako hočemo plačati? In vrh tega nas lastni človek in predstojnik nadleguje! Zato proč s tem nemčurjem!

Iz Celja. („Janus“, vzajemna zavarovalnica za človeško življenje, na Dunaju.) V dotiki z denešnjim oznanilom omenjene zavarovalnice, kojo zastopata gg. Vertnik in Valenčak v Celji, Graškeje cesti, hiš. št. 34. v noveji hiši „pri jelenu“, poleg čitalnice, poročamo o podpredstvom Njega ekscelence, Antona viteza Schmerling-a, zborujočej, rednej velikej skupščini po Dragotinu pl. Lucamu, direkcijskem prvosedniku objavljenem poročilu zadevajočem račun 39. opravnega leta 1878, iz kojega posnemamo sledeče dejanske izkaze: Leta 1878. se je pogodilo iz nova 1871. polie z fl. 3,026.659 zavarovane vrednosti. Skupna zavarovalna svota iznaša v 24.039 polical fl. 22.690.100 66 vrednosti zavarovanega kapitala, in osvetuje čistega pomnoženja zavarovanj, nasproti preteklemu letu, za fl. 887.271-41 (t. j. za fl. 85.967-39 več od preteklega leta); izplačalo se je za dosmrtno in na dožitje zavarovane kapitala fl. 398.783-83 (t. j. za fl. 85.967-39 več od prejšnjega leta). Preostanek bilance, ali računskega sklepa iznaša fl. 111.812-03, od koje svote se je po zalogi nadomestovalnega kapitala in pokojninskega fonda fl. 6708-72 izplačalo zavarovancem fl. 105.103-31. Vsled tega pripade nagrade v II. oddelku, dosmrtno zavarovanem 20% od pravilne letne premije. Skupno opravilno imetje družbeno iznaša fl. 4,097.085-24 in se je torej pomnožilo za fl. 272.648-41 od lanj-

skega leta. Od tega imetja pripada nadomestovalnim premijam fl. 3,133.092-59, osiguralnim zakladom fl. 647.828-33, nedomestovalnemu fondu za škode fl. 16.329-80, fondu za nadomestovalne kapitala fl. 174.118-12, za razne druge stroške fl. 80.866-47 in poroštenim imenovinam fl. 44.849-93. Premoženje zavarovalnice je v posestvih, vknjiženih posojilih ter policih, v raznih imovinah in drugih vrednostnih sigurno ter plodonosno (v primerji 5°/₁₀%) naloženo. V primerji obstoječih zavarovanj in fondov koncem leta 1878. z dotičnim obstankom prejšnjih 10 let (koncem 1869. leta) se izvidi, da so se v polovici v gospodarskem oziru neplodnem desetletji zavarovana vrednost kapitala, isto tako nadomestovalne premije, osiguralni in skupni fondi podvojili, oziroma za 135%, 101%, 123%, in 100% pomnožili. — Po končanem poročilu preglednikov, se je direkciji izrekel absolutorij, in volili so se nadomestniki odbornikov.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vendar enkrat nekaj nasledkov našim sijajnim volitvam. Svitli cesar so ministerstvo Stremajerjevo s pismom od 10. avg. odpustili in mu dali slovo ter grofu Taaffeju naložili, naj brž sestavi novo ministerstvo. Hvala Bogu! Drugi korak (prvi so bile volitve) je storjen, da postane enkrat boljše v Avstriji. Čehovje pridejo gotovo v državni zbor; svitli cesar so to sami radostni naznanili knezu Schwarzenbergu. S tem v nekaki zvezi je tudi propad grofa Andrassyja; kajti zapustivši cesarski dvor v Išelnu se je odpeljal na Ogersko na svojo grajščino Terebež in ob enem se je razneslo po novinah, da je od cesarja dobil odpust in slovo. To je druga jako vesela novica, če se uresniči. Kajti grof Andrassy in jegova bolj magjarska nego avstrijska politika je kriva, da še Bosna in Hercegovina ni naša, da smo z Rusi prišli nekako nevarno navskriž ravno zavolj Turčije. Največja pregreha Andrassyjeva pa je, da je toliko let podpiral in držal nemško-ustavoverne pa tudi magjarske liberalce, da so nas ti skoro popolnoma na nič djali. Za Andrassyjem padne tudi minister Tisza in Avstrija stoji res pred velikanskim prevratom; Bog daj na dobro stran! — Liberalci tirjajo uže zopet, naj bi se zavolj povekšanih šolskih stroškov deželne doklade pozvišale na Českem in Štajerskem. Dokler bodo liberalci gospodarili, bodo davki šli na više; drugače ti gospodariti ne morejo. Svitli cesar so 9. avg. obiskali nemškega cesarja Viljelma v Gostinskih toplicah. Nadvojvoda Albreht oglednje vojake na Erdeljskem. Železnico iz Siseka do Novega bodo delali na spomlad. Zastran Novega-pazarja je zopet nekoliko potihnilo.

Vnanje države. Znamenito je, da ruske novine čedalje bolj srdito napadajo Nemce in jiho-

vega Bismarka. To kaže na bodoči boj, kedar ruski in nemški cesar, ki sta prijatelja, umerjeta. Francozi tudi komaj svoj srd zoper Nemce kro-tijo, a med tem marljivo delajo šance proti nem-škeji meji in trdnjave. V pruskej Nemčiji pričela se je silna volilna borba za deželni zbor pruski. Katoliški kandidatje so izdali volilni oklic, kder zahtevajo svobodo sv. Cerkve in krščansko izrejo mladine. Španjolski mladi kralj je zgubil po smrti 18letno sestro. Na poti od pogreba se je pa zvr-nil s kočijo, da bi bil skoro usmrten. Čilenci in Peruvijanci v Ameriki so se zopet na morji zgra-bili pred mestom Iquique brezuspešno, med tem je peruvijanska oklopnica Huaskar ulovila čilensko leseno ladijo, na katerej je bil 1 regiment konje-nikov.

Za poduk in kratek čas.

Ljutomerska okolica.

Zgodovinska črtica.)

(Spisal J. L. p. j. . .)

II. Mala nedelja. Na najnižjem oglu Slo-venskih in blizu ljutomerskih goric je Mala ne-delja. Kakor pripoveduje Krempelj, po čegar spi-sih te vrstice posnemamo, imenuje ljudstvo Malo in Veliko nedeljo le Sveto Nedeljo, in ta razlo-ček se je baje le v nemškem začel delati. Sveta nedelja se imenuje tudi farni kraj, ne daleč od Zagreba. Fara malonedeljska utegne prav stara biti; kajti mogoče je, da občine te župnije, Mo-ravci in Radislavci, spominjajo na Radislava in njegovo velikomoravsko kraljestvo, da so morebiti občina Kozlavci in tamošnja šuma Hezel ter pri-imiki: Kozija, Kozil, Kosi, zgodovinskega pomena, da se opirajo na Kozila ali Hezila, ki je bil Pri-vinov sin in vladar slovanskega kraljestva ob Blatnem jezeru na Ogorskem. Mogoče je, da je bila cerkev Lindoves, katera se v Privinovem slo-vanskem kraljestvu (od 840—843 večkrat omenja, in katero je bil solnograški škof Luipram blago-slovlil, ravno v sedanji občini Lindoves, v kateri je baš malonedeljska cerkev sv. Trojice. Dasi-ravno so to le dozdevanja, opirajoča se na imena, katera se sicer tudi v zgodovini prezirati ne smejo, vendar pa imenovanje hriba, na katerem sedanja cerkev stoji, lepo ime Cirkevnjak, brez dvom-be svedoči, da je že davno tu stoječa cerkev hribu dala spomenuto ime. Za gotovo se zna, da je bila cerkev l. 1521, in postranska kapela pa l. 1545 sezidana. Kdaj je pa cerkev postala samostalna farna cerkev, in katere cerkve je ona bila prej podružnica, tega nam stari zapisniki ne povedó, kajti farovž je bil l. 1695. z vsemi pismi in pro-tokoli pogorel. Da je bila l. 1635. že tu posebna fara, to se razvidi iz krstnih knjig pri sosednji fari sv. Lovrenca; poprej pa je spadala brž ko ne tako, kakor sv. Križ, sv. Jurij in Kapela k mestnej fari radgonskeje.

V prejšnjih časih ste bili v tej fari še dve kapeli: kapela sv. Ane na pokopališči, ki se je pa l. 1785. podrla, in kapela sv. Tomaža v Bu-kovci. Tu sem so hodile večkrat velike procesije, tu se je tudi večkrat sv. meša brala, a ko je bila kapela podoba svojega svetnika zgubila, se je opustila in ne več sezidala.

Ko se je 1837. na lepem Moravskem vrhu stoječi zidani križ popravljaj, naletelo se je na človeške kosti. Ob časih kuge ali pomora so baje ondi ljudi pokapali.

Radislavci in Moravci pri Mali nedelji. Od Cirkevnjaku pri Mali nedelji, od koder je krasen razgled v nekdanjo Panonijo, ima opazovalec proti zahodu v lepi dolini vas Radi-slavci, a na zahodni strani je občina Moravci, zlasti lepi moravski vinski verh. Imeni teh vasi ste zato velevažni, ker nas spominjate na veliko-moravsko slovansko kraljestvo Radislava in Sve-topolka v 9. stoletju. Ko so bili namreč stari Slovenci po Samovi smrti brez mogočnega vladarja, so se pod svojimi vojvodi le težko branili napa-dom divjih Obrov. Zato so se obrnoli gorotanski (koroški) Slovenci za pomoč do Bavareev. Ti so bili sicer Obre pregnali, a primorali tudi Korošce da so se Bavarcem podvrgli in v zastavo pos-lali sinova takratnega vojvoda Boruta, namreč Karasta in Kajtimara. Ko se je bil pa bavarski vojvoda Tesil uprl Karolu Velikemu, odvezel mu je ta Bavarsko in Gorotan. Obri so bili sicer na Bavarsko in v Furlanijo pridrli, a Karol Veliki jih je bil zgrabil na Anizi, njegov sin Pipin pa je prejel od juga, in tako sta njih gospodstvo in ropanje za vselej uničila. Slovenci so bili s tem oproščeni najhujšega sovražnika Obrov; a prišli so pod oblast Nemcev, katere je Karol Vel. mej Slovenci naselil. Postali so Slovenci podložniki nemških grofov, a za katere so morali delati, ka-kor črna živina. — V tej stiski pokazala se je našim pradedom nova zvezda rešitve. V stari do-movini Slovanov, v lepih deželah mej Karpati, Donavo in Tiso osnovalo se je kraljestvo Veliko Moravsko, katero je segalo daleč v Panonijo in katero pa se ne sme zamenjevati z dandenaš-njim Moravskim. Mogočen knez te dobe je bil (846). Rastislav ali Radislav, ki se je bojeval s Franki in svojim podložnikom pozval v deželo slovanska aposteljna Cirila in Metoda. Rastislava je bil spodrinil njegov sinovec Svetopolk. Izročil ga je bil Ljudoviku Nemcu, kateri ga je bil na smrt obsodil, oči mu iztaknil in ga v samostan poslal. Svetopolk je bil pravi osnovelec veliko-moravskega slovanskega kraljestva, ki se je raz-širjalo do Labe, Tise, Save in Drave in obsegalo več ali manj vse Slovane, kateri živé v sedanjej Avstriji in kateri so danes že ponemčeni. Toda komaj je bilo velikomoravsko kraljestvo osnovano, že se je približeval tudi njegov konec. Svetopolk je bil namreč storil to neprevidnost, da je pred svojo smrtjo razdelil svojo veliko državo mej svoje